

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben bázisba hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kérésére visszaküldöm
 vagy megvásárolás nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Nemzeti birtokpolitika.

(K. Ö.) A nagyváradi püspök kezdeményezése a céltudatos nemzeti birtokpolitikának veti meg az alapját.

A nemzeti birtokpolitika legnehezebben megoldható kérdése a birtokmegosztás. Ez alatt a földbirtok oly megosztását értjük nagy, közép és kisbirtok között, mely a nemzeti érdek szükségletének megfelel. Az arányt számokban kifejezni nem lehet. Mert hogy mennyi legyen a nagybirtok, mennyi a közép és kisbirtok, az mindig attól függ, hogy mily megosztás mellett találja meg a népesség minden rétege a mezőgazdaságban boldogulását.

A helyes arányu megosztást irányítani a mezőgazdasági politika dolga. Ennek a hatalma is azonban csak véges. Végződik ott, mikor szemben áll oly földterületekkel, melyek felett nem rendelkezik. Ezek az u. n. lekötött földterületek. Az egyházi, hitbizományi, városi, községi és alapítványi földbirtokok eddig a nemzeti birtokpolitika hatáskörébe be vonhatóak nem voltak, mert hiányzott az a szervezet, mely a földbirtok lekötött jellegének épségben tartása mellett tudta volna az intenzívebb földmegosztást szolgáltatni.

Ez a körülmény éppen elég volt arra, hogy az egyházi és hitbizományi birtokok ellenségei jobb ügyre méltó kitartással támadhassák az említett birtokkategóriákat. Azt követelték és követelik most is, hogy a kötött birtokokat fel kell oldani, hogy mozgósítani lehessen őket. Nem a földmegosztás, nem is a nemzeti birtokpolitika lebeg a szemök előtt. Ez csak ürügy. A valódi, de be nem vallott cél az egyházi és hitbizományi birtokokat is azok kezére kell juttatni, kik a földbirtokot egyszerűen a kereskedelmi üzlet tárgyává teszik. Hogy mennyire igazunk van, az abból a körülményből következik, hogy a földbirtok ellenei sohasem támadták, — legfeljebb itt-ott a látszat kedvéért, — a városi és községi birtokot, holott ezek a mezőgazdasági kultúra, meg a jövedelmezőség szempontjából mögötte állanak az egyházi és a hitbizományi birtokoknak.

Ezzel a tendenciával mi mindig tisztában voltunk és azért sürgettük a nemzeti birtokpolitikát. A nemzeti birtokpolitika először is az idegen kéz megrendszabályozására irányul. Az idegen kéz ma a legnagyobb földbirtokos Magyarországon. Mintegy 6 és fél millió katasztrális hold magyar föld van a birtokában. Tehát nagyobb a földbirtoka, mint a ma-

gyar nagybirtokosoké. Nagyobb mint a közép és kisbirtok együtt véve. Nagyobb mint az egyházi és állami birtok együttvéve. Sőt nagyobb, mint a (figyelem!) zsidóbirtok. Az idegen kéz földbirtoka ugy mezőgazdasági, mint szociális szempontból kifogás alá esik és minthogy az idegen kéz terfoglalása egyre tart, legfőbb ideje törvényhozásilag kimondani, hogy földbirtokot csak magyar állampolgár szerezhet.

A nemzeti birtokpolitika figyelme azonban kiterjed a kötött birtokra is. Mindenképpen azon vagyunk, hogy a jelleg, tulajdonjog és egyéni elhatározás épségben tartása mellett a kisbirtok kategória szaporításának mozgalomába bele vonassanak. Erre legalkalmasabbnak a földbérlőszövetkezeti rendszer látszott. Természetesen abban az esetben, ha a törvényhozás megcsinálja azt a szervet, mely a kisemberek bérlő csoportját jogilag a földbirtok haszonélvezőjével szemben képviseli. Évekre terjedő tanakodás után a törvényhozás megcsinálta a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetségét, mit közönségesen altruista banknak nevezünk. Az altruista bank egyik feladatát a helyes birtok megosztást szolgáltatni. Eladó birtokokat megvásárol és parcelláz — uzsoráskodás nélkül. Kötött

„TISZÁNTUL” TÁRCZÁJA.

Pierre és Ninon.

Kora márciusi reggel volt és úgy szakadt az eső, hogy mikor Pierre kidugta fejét az ablakon, nedvesen húzta vissza. Rosszkezdűen dörögött. Szidta az esőt, a felhőket, Párist meg az egész világot. Aztán újra ágyába feküdt és miután pipára gyújtott, kitalálta azt a mulatságot, hogy nézte a mennyezetet. Már két hete, hogy Párisban van és nem tud bejöle kiszabadulni, mert 1794-et mutatnak a kalendáriumok és a város tele van sabscoulttal, kémmel, meg vérgőzzel. Azt mondhatnám, bolond fejű jött ide, de a szíve hozta. Mert, mikor a forradalom kitört, Pierre a külföldöt járta és csak két év múlva kapott hírt róla, hogy apja a király halálakor öngyilkos lett. Ekkor felkerekedett és nem gondolva a veszélyekre, visszajött hazájába, apja sírjához. Aztán itt rekedt.

Tőprengéseiben hűséges lakótársa zavarta meg, mely nagyot nyújtózkodva és még nagyobb ásitva mászott elő az ágy alól. Majd felugrott, megnézte barátját minden oldalról, nem történt-e valami baja az éjjel s miután

meggyőződött testi épségéről, lehevert melléje a paplanra és onnan próbálta nyalogni, ahol érte. Ez Cézár ur volt, foglalkozására nézve kutya, pontosabb meghatározással agár. Eppen diszkurzusba akartak elegyedni, mikor bekopognak az ajtón. Pierre ügyet sem vet rája, hanem azon gondolkodik, hogy ugyan, ki lehet ama samaritánusok samaritánusa, aki őt ebben az örvényben meglátogatta. Közben a dörömbölés szünt nélkül folyik.

— Ki az? — kérdi végre Pierre.

— Ki az? — ugatja Cézár.

Igaz, hogy a lankadatlan samaritán egyszerre mondta még, hogy kicsoda, Pierre mégis — legyőzve kíváncsiságát — csak egy szót vet az ajtó felé.

— Várjon.

— Mit, én várjak?! En?! Nyiss ajtót mert betöröm, hogy a... — ordított a külső valaki, repedt-harang hangján.

— Hát amíg öltözködöm, csak törjed!

Azzal Pierre magára szedte ruháját és kinyitotta az ajtót. Egy vérbeli és pálinka illatu sanscoult rontott be rajta. Előbb művésziessé káromkodott, aztán leült.

— No nagy a baj, citoyen? — kérdi Pierre?

— Elég arra, hogy két napig gondolkodhass rajta! Két napig! Erred? Tovább nem!

S kézzel lábba igyekezett a két napnak nyomatékot adni. Közben felugrott és Cézár ur farkára talált lépni, amely mint provokált fél, feljogosítva érezte magát az elégtételvéésre s olyat harapott sértője lábába, hogy az kinjában készt iparkodott az agárba ütni, szidva annak őseit het-diziglen.

— Velem jössz áruló! Foglyom vagy! — kiáltott a hazafi dühösen.

— Micsoda?

— Foglyom vagy! — ordított.

— Hát tudod-e te jámbor ember, hogy én ki vagyok? — kérdi Pierre csöndesen, ártatlan arccal.

— Undok arisztokrata vagy!

— Látsz edesem pedig én Kobespirre embere vagyok!

— Mi, te?

— Igen, ülj csak le szépen. Tedd össze a kezedet. Es — minthogy markos legény volt, — megkötözte a megijedt citoyent, száját betömte, ruháit, írómányait magához vette, arcát amazéhoz hasonlóvá piszkítani iparkodott, aztán otthagya a dühöngőt, aki csak most jött rá a csalásra.

— Node most szökünk! — szólt Pierre

Itt a vadászat!

fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső gyárosok fegyverei csak Nagyvárad, Rákóczi-út 15. szám alatt kaphatók eredeti árban. M. kir. löpor-áruda.

Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron-szükségletét szerezze be szakember-nél, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendesen későn bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer-féle**

LADÁNYI JÓZSEF puskaművesnél

Telefonszám 269

birtokon bérleteket vesz és a bérleteken bérletszövetkezeteket alakít.

A törvényes szervezet tehát megvolt. Most keresni kellett a szociális érzéktől áthatott férfiakat, kik az altruista banknak bérbe adják földjeiket. Az első volt a nagyvárad püspök. A második Eszterházy. Ki lesz a harmadik?

A nagybirtok gazdasági életében beállott fordulópont a helyes arányú földbirtok megosztás nehéz problémáját szolgálja.

A delegáció.

Miért kell négyhónapos indemnitás?

A magyar delegáció ma délelőtti nyilvános plenáris ülést tartott, hogy a négyes albizottság jelentését tárgyalás alá vegye. Láng Lajos báró elnök fél 11 órakor nyitotta meg az ülést, amelyen jelen voltak Khuen Héderváry Károly gróf miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter, Hazai Samu honvédelmi miniszter, továbbá Auffenberg közös hadügyminiszter, Burián báró közös pénzügyminiszter és Montecucoli gróf tengerészeti főparancsnok.

Papp Géza előadó röviden ismertette a bizottság jelentését s a provizórium elfogadását kérte. Szólt Aehrenthal gróf tegnapi nyilatkozatairól, melyek szerint különösen a kereskedelmi körökre hatottak igen megnyugtatóan.

Apponyi Albert gróf volt a következő fel szóló. Nem tudja megérteni, hogy mi lehet az oka annak, hogy a közös költségvetés provizóriumra négy hónapot kérnek, mikor a magyar parlament csak egy havi indemnítást szavazott meg. Szerinte a három hónap semmi joghatállyal nem bírhat, mert ha a magyar parlament a költségvetést letárgyalta, abba más kiadások már fel nem vehetők. Majd részletesen foglalkozott Aehrenthal nyilatkozatával s ő is megnyugvással konstata, hogy a külügy-

miniszter beszéde eloszlatta azokat a kételyeket, amelyek a beszédet megelőzték.

Szerinte a külügyi politikusoknak csak egy vezércsillaga lehet, az európai béke biztosítása. (Helyeslés.) Aehrenthalnak a véderőreform mellett elmondott beszédét nem oszthatja. Sőt határozottan tiltakoznia kell az ellen, hogy a külügyminiszter ilyen módon akarjon a véderőreformnak hangulatot csinálni. A delegáció erre nem hivatott, hogy a véderőreform sorsáról határozzon. (Helyeslés.) Helytelenítette azt is, hogy a hadügyminiszter olyan színben tüntette fel véderőnkét, mintha az nem állna a kellő magaslaton.

A szerb háborús mozgalmak alatt hadseregünk bebizonyította, hogy teljes mértékben teljesíteni tudja a rábizott feladatokat. A magyar parlamentet nem kell kapacitálni arra, hogy a véderőreform szükségességét belássa. A magyar parlament csak azért nem hajlandó elfogadni a javaslatot, mert nem áll arányban az ország teherviselési képességével. (Élénk helyeslés az ellenzéken.)

Burián báró közös miniszter néhány megjegyzést tett Apponyi nyilatkozatára. Akkor, mikor négy havi indemnítást kértek, nem lépték túl a törvényes határt. A három hónapos provizórium ugyanazokban a keretekben mozog, mint a magyar parlament által megszavazott egy havi indemnitás.

Bizalom Aehrenthalnak.

Miklós Odón határozati javaslatot nyújt be, a melyben a delegációk kifejezik a hármasszövetséghez való tántoríthatatlan ragaszkodást és bizalmat szavaz gróf Aehrenthal külügyminiszternek a béke fentartására irányuló politikájáért.

Holló Lajos szólalt fel ezután. Azt fejtette, hogy a delegáció nem illetékes a provizórium megszavazására, majd a hadügyminiszter fejtegetéseivel szállt szembe.

Holló Lajos az indemnítást nem fogadja el.

Heltay Ferenc a hadügyminiszter expozéjával foglalkozik. Kifogásolja azokat a nyilat-

kozatosokat, melyeket a tegnapi tárgyalás folyamán tett.

Bakonyi Samu a nemzeti követelésekről beszél.

Délután 4 órakor folytatták a tárgyalásokat.

Nagy Ferenc: Fontosnak tartja a jelenlegi tanácskozást, mert nem csupán a közösköltségekről van szó, de a külügyminiszter részére szavazandó bizalomról is. Bizalommal viseltetik a külügyminiszterrel szemben, azonban kíváncsún tartja, hogy a hadügyminiszter cselekedeteiben ellensúlyozza tegnapi nyilatkozatát.

Batthányi Tivadar gróf: Kifogásolja, hogy nem csupán a közöshadsereg, de a honvédség felszerelése is Ausztriából kerülnek ki. On álló magyar ágyugyár létesítését kívánja. A katonai büntető perrendtartással is foglalkozik, majd a két éves szolgálati jövő életbelépésére vonatkozólag tesz kérdést.

Héderváry miniszterelnök kijelenti, hogy a két éves szolgálati idő az első évben életbe fog lépni.

Auffenberg nem csak egy pozíciót vállalt, hanem egy programot is és természetes, hogy ennek határain belül fog maradni. Ezenkívül lehetne neki is óhajai, mert hiszen minden miniszter a maga dolgát tartja a legbiztosabbnak. Bátran, szegyenkezés nélkül valljuk, hogy a véderő javaslat költségei nem nagyok, adja Isten, hogy a jövőben se kerüljön többé az állam biztonságainak megvédése. Ajánlja a beterjesztett javaslat elfogadását.

Günsi tábornok szólalt fel azután a hadügyminiszter nevében, Heltai tegnapi beszédére válaszolva kijelenti, hogy mindig csak miniszter társaival és a magyar kormányval egyetemben fog előterjesztéseket tenni.

Azután Eszterházy Pál gróf szólalt fel még röviden, mely után az indemnítást úgy általánosságban mint részleteiben megszavazták.

Az ülés fél nyolc órakor ért véget.

az utcán Cézárhoz, aki beleegyezőleg csóválta farkát. Az eső azonban elállt, az utcát ellepték az emberek és egy csoport magával ragadta Pierret.

— Gyere citoyen! Megyünk a börtönökbe, onnan a guillotinhoz! Eljen a szabadság!

Mennie kellett. Végigüvöltötték az utcákat, ittak, káromkodtak. Így vonult a felséges nép a börtönökhöz. Betódultak, a biztos felolvasta a mai szereplők névsorát, a foglyok két csoportra váltak, az egyik elindult utolsó útjára. A visszamaradtok közt volt egy fiatal leány szomorú sápadt arcú hervadó, mint a pincébe ültetett rózsza. Szép volt és Pierre nézte. Cézár pedig bólogatott, mintha mondaná. Veszélyes izlés, de nem rossz!

A menet elindult, a tömeg utána, a börtön magára maradt. Es ez a szomorú lány addig motoszkált Pierre fejében, amíg egyszerre csak megint a börtön előtt találta magát...

Ejszakára már jó messzire vágattak Párisból Pierre, a lány meg egy öreg szolgál, kit a lány szülei küldtek Párisba, de aki eddig hiába

próbálta megszabadítani urnőjét, Cézár pedig a kengyelfutó szerepét vállalta magára.

— Isten vele — szólt a leány bucsuzáskor, — én német földre igyekszik, mi pedig ellenkező irányban megyünk. Isten vele, sohasem felejttem el...

Cézár úgy tapasztalta, hogy mióta elváltak attól a leánytól, mindennap kevesebb utat tesznek meg, hogy Pierre képes naphosszat elheverészni és ezen az egy szón töprengeni: Ninon. Mert ez volt a leány neve. Aztán megfordultak s örült sietéssel mentek abba a faluba, ahol a lány szülei laktak. De amikor odaértek, már tova ment a család és senki sem tudta hova.

Aztán meghallotta Pierre a Marseilles hangjait és nekibusulásában beállt katonának. Cézár persze vele együtt szintén lépett a hadsereg kötelékébe.

Azt hitte Pierre, hogy a mozgó hadseregben veszélytelenül kutathat Ninon után, akibe most már csak azért is szerelmes lett, mert nem tudta megtalálni. De nem volt szerencséje. Sokszor félóránnyira volt Ninontól, de egy uj

parancs az ország másik részébe dobta, mikor visszajött nem volt ott már se Ninon se valami hozzátartozója.

Robespierre meghalt. A rémuralom hősei eltűntek s a békehozó új tavasz napsugaraiban boldogan sétáltak az emberek Páris utcáin, köztük Pierre és Cézár ur, azzal a különbséggel, hogy ők nem voltak vidámak. Ők Ninont keresték.

— Nini, Pierre! — kiált fel egy fiatal hadnagy.

— Szervusz Euzsén! S a nagy barátság öröme örszeölelkeztek.

— Hogy-mint? Te már kapitány?! Ez már valami. Es Cézár is itt van!

Cézár ur egy nyájas ugatás képében köszönte meg az érdeklődést.

De alig beszéltek egy-két szót elörukkolt Pierre:

— Te ide hallgass! Mittud sz valami Cléry nevű családról?

— Egy szép leánya van!

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyvárad temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858 év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos**,

Utcák rendezése a kolera miatt.

A főmérnök előterjesztése.

A kolera veszedelem hírére Nagyvárad város közigazgatási bizottsága, a város tanácsa és a törvényhatósági bizottság elrendelték a város tisztítását s általában a közegészségellenes állapotok megszüntetését.

A nagy tisztogatás nyoma meg is látszott, bár óriási pénzbe került a városnak. Kár, hogy ma már nyoma sincs a nagy tisztogatásnak.

A tisztogatáson kívül oly munkákat is fogantatosítottak, amelyek maradandó, végleges rendezés jellegével bírnak s mivel közgyűlési határozat s fedezet sem volt ezen munkákra, a városi mérnöki hivatal most terjeszti elő azok költségeit s javasolja, hogy a tanács a fedezet utólagos megszavazása végett tegyen előterjesztést a közgyűléshez.

Az elkészült munkákat a következőképp csoportosítja a mérnöki hivatal:

1. A Francia soron, Daru, Mocsár-utcán, Körözs-utca alsó végétől az Osi-uton, a jéggyár előtt, Halász-utca alsó végén, Veres Balázs-utcán, Szmekta-utcán elkészítette az esővizcsatornát; — Szőlős-utca alsó végén az eső- és a szennyvizcsatornát készítette el az általános csatornázási vállalat 62000 korona költséggel, a csatornázási alap terhére;

2. Mocsár-, Daru, Fecske-utcán, továbbá Ovoda-utca egyrészén, Fecske- és Hattyu-utca között, a Templom-téren, Iskola-, Tüskör-, Veres Balázs-, Szmekta-utcán az utburkolást, a Szarvas-soron, a Nagyvásártéren, az áruraktár előtt, a sóház felől a Szarvassorra vezető uton az utburkolást, illetve az utszegélyező munkákat készítették el a kövezetvám-alap terhére, 47150 korona 29 fillér költséggel;

3. a Pece-meder feltöltésével egyidejűleg a Nagypiac téren teljesített földgyengető és földszállítási munkákat a mérnöki hivatal teljesítette 15,569 korona 20 fillér költséggel a peceszabályozási, illetve csatornázási alap terhére;

4. a tábláskocsik és talyigák megállóbelyét 8210 korona 12 fillér költséggel kiasztaltattatta

— Ninon?

— Az. Nos, nem ismerem, mert az öreg elzárkózik a világ elől. Csak hallottam róluk, Most Párisban vannak. Itt laknak az X utcában. egy ósdi palotában.

Még soká beszélt volna Eugen, de Pierre az utolsó szavaknál elrohant. Cézár ur is félben hagyta egy pályatársával folytatott hangos polémiáját s — utána! A hadnagy meg volt győződve róla, hogy Pierre megbolondult. Pedig csak szerelmes volt szegény.

Végre megtalálta a házat, de most nem tudta, mit csináljon. Azzal, hogy ő valamikor megmentette a lány életét, csak nem csikarhatja ki szerelmét! Nem. Erről hallgatni fog. De akkor mi jogcímen lépjen a házba. És strázsált a ház előtt délig anélkül, hogy okos gondolata támadt volna. Délután újra ott volt, másnap nemkülönben. Így ment ez több napon át.

Egyszerre csak kinyílt a Clery ház kapuja. Hát mi van ebben kérdezné valaki? Hadd nyíljon szegény kapu, úgy sincs más dolga. Am, ha azt mondom, hogy a kapun egy szolga lépett ki Pierréhez azzal az üzenettel, hogy ura kéri: azt hiszem akkor elismerik, hogy van ebben valami. A szolga felvezette s egy szobában leültette. Cézár ur, mert ő is feljött s őt nem genirozza semmi, rögtön terepszemlére indult, amint az katonasorban levő agárhöz állt.

Körülzárkázott mindent, keresztülugrott az éken, pamlagon, szóval otthonosan érezte

a mérnöki hivatal Rosenberg Izsóval, aki a legolcsóbb egységár alapján végezte a munkálatokat.

Összesen tehát a kövezetvám alap terhére 55,360 korona 41 fillér, a csatornázási alap terhére pedig 77,569 korona 20 fillér összegű munkákat készítettek el.

A mérnöki hivatal kéri, hogy ezen munkák engedélyezése és a költségeknek kölcsön, illetve folyószámla útján leendő fedezése iránt tegyen a tanács előterjesztést a közgyűléshez.

A főmérnök jelentésében foglalt munkák sürgős szükségét igazolják a város főorvosa és a kerületi rendőrfelügyelők, akik pótlólag javasolják, hogy közegészségi szempontból a Francia-sor, Commendás- és Szálka-utcaik mielőbb kiburkolassanak; Ujvároson Bethlen, Huszár- és Lovas utcákon a vízlefolyás véglegesen rendeztessék; a ki nem burkolt utcák, a vízlefolyás biztosítása érdekében minél előbb szilárd kiburkolattal láttassanak el.

A hadügyminiszter nyilatkozatának pótlása. Feltűnést keltett, hogy az új hadügyminiszter tegnap a delegációban nem válaszolt teljes határozottsággal arra a kérdésre, hogy a hadsereg fejlesztése tekintetében állja-e a paktumot, melyet elődjével a delegáció kötött. Erre vonatkozólag a *Zeit* mai száma — bizonyára a hadügyminiszterhez közeledő helyről — ezt jelenti:

— A hadügyminiszter *lojálisan ragaszkodik fog a Schönaich idejében létrejött ötéves megállapodáshoz és nem fogja tullepni azokat a kereteket, melyeket ez a megállapodás ötévre megszab. A felelősséget azonban ezért a delegációra hárítja.* Egyébként a hadügyminiszter a delegáció legközelebbi, tavaszi ülészaka alkalmából *részletes kijelentéseket fog erről tenni.*

A miniszterelnök a királynál. Bécsből jelentik, hogy öfelsége gróf *Khuen-Hedervary* Károly miniszterelnököt ma délután két órakor különkihallgatáson fogadta. A miniszterelnök a politikai és a parlamenti helyzetről referált, ami ezuttal, tekintve, hogy legutóbb csak írásban referált a miniszterelnök, hosszabb

magát. — z egyik asztalkán Ninon képe állott. Erre azt nézte, honnan szedte bátorságát. Végre bejött a ház ura. Jóságos arcú ősz ember volt.

Cézár tüstént bemutatkozott — szerette az összekötéseket ugrálván előtte minden elképzelhető módon.

Uram szólt az öreg ur, ön feltűnően sokat jár és álldogál házam előtt. Szeretném tudni minek köszönhetem ezt az önkéntes silbakot? Erre Pierre is megnyitotta ajkait és beszélt mint egy gép. Hogy egyszer látta a lányt, hogy azóta folyton őt kutatja, hogy mily nagyon szereti hogy... no de soha sem szakadna vége a hogyoknak. Látszott az öreg uron, hogy ő igen megtisztelve érzi magát, de határozottan örülne, ha e tisztesség nem őt érte volna. Pierre azonban nem engedett. És megtörtént, hogy Clery ur egyszer éppen akkor toppant be, mikor ott Pierre és Ninos első csókjukat váltották. Mit tehetett az öreg? Követte Cézár példáját. Összegyűltek a rokonok Pierre oly bamba arcot vágott hogy a társaság felkacagott rajta. Maga sem tudta sirjon-e nevéss-e csak állt a helyén mozdulatlanul. Végre melléje lépett menyasszonya s hozzásimulva mintha sugni akarna megcsókolta a fülét. Cézár ur szakított szemmel vizsgálta, megcsóválta a farkát, mintha csak azt akarta volna mondani:

Hát — így is jó!

ideig tartott. A referátumban nagy szerepet játszik a horvát kérdés. A kiballgatás előtt ugyanis a miniszterelnök hosszasan konferált *Tomasics* bárnál és a konferencia eredményét a miniszterelnök javaslatba hozta a királynak a horvát kérdés megoldására. Radikális megoldásról ezuttal nem lehet szó, csak azután, ha az új horvát országgyűlés már összeült. Politikai körökben feltűnést kelt, hogy *Rauch* volt báb Bécsben időzik.

A közgazdasági Bank ügye.

Tegnap számunkban megírtuk azt a kellemetlen meglepetést, mely a Közgazdasági Korona Takarékszövetkezet tagjait érte, mikor a Közgazdasági Bank a tagok üzletreszeinek kifizetését egyelőre nem teljesítette.

A városban élénk feltűnést keltett az eset, melyről már több, egyes fővárosi lapok is megemlékeznek. A bank és a szövetkezet vezetőiségének most első kötelessége ezt a fizetési zavart megszüntetni s az üzlet rendes menetét helyreállítani, vagy pedig ha ez lehetetlen, a közgyűlést egybehívni s nyíltan feltárva a helyzetet, kérni a határozatot a részvények lebélyegzésére vagy — a felszámolásra.

Ugy látszik, van remény a válság békés megoldására; legalább erre vall az alábbi nyilatkozat, melynek közlésére felkértünk:

Nyilatkozat.

A helyi lapokban és különösen a »Szabadság« című napilap f. hó 29-iki számában megjelent: »A Közgazdasági Bank fizetési zavarai« című, nagyrészt alaptalan közleményére vonatkozólag, — amennyiben az a Közgazdasági korona takaréks és hitelszövetkezet felosztott I. évi ársulat betéteinek a kifizetésére vonatkozik, — az I. évi ársulat tagjainak a megnyugtató végett is kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy a betétek a Közgazdasági Bank által mielőbb pontosan kiegyenlítettnek.

Hogy a Közgazdasági Bank a fizetéseket csak fokozatosan teljesíti, az a mai nehéz pénzügyi viszonyokra vezethető vissza, amelynek hatását nemcsak az egyének, hanem a pénzintézetek is megérik, s ahhoz alkalmazkodniok kell.

Különben b. tudomásukra hozzuk, hogy a Közgazdasági Bank által már f. hó 28-án több tagtársunk betéte ki lett fizetve s a kifizetések minden akadály nélkül lesznek lebonyolítva, miért is kérjük a tisztelt tagtársakat: legyenek türelemmel s ne üljenek fel minden alaptalan híresztelésnek.

A lapközleményeknek a Közgazdasági Bank egyéb dolgaira és dr. Bálint Miklós ur állítólagos kijelentéseiben foglaltakra a Közgazdasági Bank igazgatósága intézkedik.

Tisztelettel

A Közgazdasági Korona Takaréks és Hitelszövetkezet Igazgatósága.

13 K 50

13 K 50

Urak figyelmébe!

„THE ROOSEWELT SCHOE“

férfi box fűzős, gombos, rendes

vagy amerikai alakban ::

kitűnő minőségű

Goodyear welt készítés

13 korona 50 fillér

kapható. — Egyedüli raktár

REICHARD áruháza

szégnél.

13 K 50

13 K 50

Magyar keresztények, tömörüljete!

Vajjon nem késett már el ez a felszólítás?

Ugy látjuk, az utolsó 30 év alatt Magyarországon mérföldes léptekkel haladt előre hódító utján az az irányzat, melynek célja a magyar cimerből kitörölni a kettős keresztet, az apostoli magyar koronáról letörni a keresztet. Egyre leplezetlenebbül és vakmerőbben lép a nyilvánosság elé az a törekvés, mely lassankint mindenünnen kiszorítja a keresztény és hazafias elvet s helyébe internacionalista radikálizmust és anarchiát akar ültetni.

Es ezt a romboló munkát a sajtó kezdte meg. A sajtót kerítették először hatalmukba a keresztény Magyarország ellenségei, onnan forgatják ki ezt az országot ezer éves sarkaiból.

Törjük ezt tovább is összedugott kezekkel? Azt hisszük, éppen a tizenkettedik órában kezd végre a keresztény közönség fölébredni és valahára erélyesen felszólalni: nem lehet tovább tűrni, ha szégyenletesen elpusztulni nem akarunk!

A szó után következze a tett s az első lépést ott kell megtennünk, ahol ellenségeink: a sajtó terén.

Magyarország nem lesz addig újra a keresztény magyarság országa, míg sajtója nem lesz keresztény; keresztény sajtóról pedig addig nem lehet beszélni, míg a keresztény közönség a rossz, a kereszténygyalázó sajtót támogatja.

Magyar keresztények, ha tömörülni akartok, ehhez az első lépés, hogy csak keresztény lapot járassatok!

A Tiszántúl a keresztény Magyarország ideálját tüzte hadi zászlajára; mikor előfizetési felhívást bocsátunk ki, e tiszta, ősi lobogó alatt vezényelünk sorakozóra.

Kérjük az előfizetéseket megújítását, kérjük lapunk hathatós terjesztését. Ahány új előfizetőt szerez valaki lapunknak, annyi új tűzhelyhez viszi be a keresztény Magyarország diadalmasan előrehaladó gondolatát.

A TISZÁNTÚL

szerkesztősége és kiadóhivatala.

A Tiszántúl előfizetési árai a következők:

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 .

Helyben házhoz hordva:

Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 .

Vidékre postán szállítva:

Egész évre	24 kor.
Negyed évre	6 .

Kollányi Ferenc kitüntetése. Kollányi Ferenc pápai praelátus, nagyvárad kanonok csaknem két évtized óta szolgálja a Magyar Nemzeti Múzeumot és a hazai történettudományt, mint a Széchenyi könyvtár őre és az utóbbi években egyúttal mint a hazai levéltárak országos felügyelője. E nagy sikerű tudományos működéséért most újabb kitüntetésben részesült. Ugyanis, mint a hivatalos lap tegnapi száma közli őfelsége Kollányi kanonok a Magyar Nemzeti Múzeum tiszteletbeli osztályigazgatójává nevezte ki.

FLEGMAN

új áruházát
megnyitotta,

melynek megtakintására a
n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

UJDONSÁGOK.

* **Magyar kanonok vatikáni nagykövetségünknél.** Egy héttel ezelőtt bejárta a lapokat a hír, hogy báró Csizsarik János vatikáni nagykövetségünk egyházi tanácsosa veszprémi kanonoki stallumot kap. E hír azért keltett feltűnést, mert Csizsarik kassai egyházmegyei pap. Hogy idegen egyházmegyei pap kapjon más egyházmegyei stallumot, arra — a váradi esettől eltekintve — is volt már nem egy példa. Így jutott például Palásthy Pál egyetemi tanár annak idején az esztergomi káptalanba, bár más egyházmegyéhez tartozott. Az apostoli király főkegyura a magyarországi kath. egyháznak, s mint minden püspök kinevezési okmányában expressis verbis befoglaltatik, nincs kötve a püspöki kijelöléshez. Csizsarik különben is igen érdemes egyházi férfiú. Rígióta panasz volt, hogy nincs magyar pap Rómában ottani nagykövetségünk mellett. Ezért felmerült már az a terv is, hogy több káptalan tartson ott állandóan egy kanonokot, hogy legyen, aki alkalom adtán érdekeink figyelembevétele mellett szót emeljen. Csizsarikot a volt koalíciós kormány küldte Rómába vatikáni nagykövetségünkhöz s hogy ott érdemteljesen működik, tanúsítja a mostani rendkívüli királyi kintetés, mely tegnap jelent meg a hivatalos lapban. Csizsarik továbbra is nagykövetségünk mellett fog maradni s ott fejt ki működést a magyar speciális érdekek képviseletében.

* **Visszaesés a piaci helypénzbevételeknél.** Legutóbbi közgyűlésén Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a piaci helypénzekről szóló szabályrendeletet akként módosította, hogy a piaci kiskereskedőknek nem kell helypénzt fizetni. A közgyűlés ezen határozatát megfelelőbbézték s míg sorsa ennek eldől, a régebben szedett helypénzösszegeket szedik. Csak hogy a ma elfoglalt területek kétszer, sőt háromszor olyan nagyok, mint akkor voltak, mikor a régi összegeket megállapították. Érdekes az erről összeállított kimutatás, amelyből kitűnik, milyen új rendszerű honfoglalást vittek véghez a piaci kiskereskedők. Egyiknek volt a régi területe 7 négyszögméter, most 15, a másik 10 méterről 22-re emelte fel piaci birodalmát s így tovább 8 méterről 15-re, 9 méterről 20 méterre, 11 ről 23-ra stb. bővültek az egyesek által elfoglalt területek. Maholnap, pláne, ha teljesen ingyenes lesz a terület használata, nem férnek el a piacon. A minden elfogadható indok nélkül hozott közgyűlési határozat eredménye már is mutatkozik. A koták, élelmiszerárak mozgolódnak, hogy őket is

mentsék fel a helypénz fizetésének kötelezettsége alól és pedig éppen olyan joggal, mint a piaci kiskereskedők. A vámbivatal számítása szerint ennek a határozatnak az lesz a következménye, hogy mintegy 15,000 korona visszaesés fog mutatkozni évenként s ha még további engedmények lesznek, amelyek elől igazságosan nem is zárkozhatsz el a város, a közköltséget kell 5—6 százalékkal emelni.

* **Adomány a városi szegényeknek.** Báró Stummer Károly 7. ezredbeli huszártőbhadnagy 200 koronát küldött Rimler Károly polgármesterhez, a városi szegények részére.

* **Halálozások.** Mély gyász és súlyos csapás érte Urbán Adolt kuriai bírót, nejének szül. Bodrogkozy Mária halálával. A köztisztelőben állott urnő halála széles körben mély részvétet keltett. Ravatalát a mélyen sujtott férjén kívül leánya: özv. Ritoók Gézné és unokái, valamint testvérei állják körül bánatos szívvel. A derék urnő temetése ma, december 30-án délután fél 4 órakor lesz a Kálvária-utca 5. sz. háztól.

Öszinte részvéttel értesülünk a gyászestéről, amely Szokoly Tamás ügyvédet és családját sujtotta özv. Bende Lászlóné szül. Szokoly Mária elhunytával. A 86 éves agg urnő halálával Szokoly Tamás nagynénjét veszítette el. Temetése vasárnap, december hó 31-én délelőtt 10 órakor lesz a Fürdő utca 20. számú háztól.

* **Karácsonyi ruhaoztás.** A várad-újvárosi róm. kath. elemi fiúiskola, mint minden évben, úgy az idén is karácsony alkalmából a szegény sorsban levő tanulóit felruházta. Püspökünk, a káptalan tagjai és városunk nemes szívvű közönségének adakozásából begyűlt összegből az idén 89 tanuló jutott jó meleg ruhához és lábbelihez. Köztük kiosztott 55 kabát, 68 nadrág és 64 csizma, ezer korona értékben. A segélyben részesült gyermekek nevében a kegyes adakozóknak ez uton mond halás köszönetet a várad-újvárosi róm. kath. elemi fiúiskola tanítótöbbsége.

A kibocsátott iven adakoztak: Gróf Széchenyi Miklós püspök 50 kor., dr. Belopotoczky Kálmán 30 kor., Fetsér Antal 20 kor., Grócz Béla 20 kor., Bundala Mihály 20 kor., Széchenyi Jenő 20 kor., dr. Lányi József 20 kor., Gábrilly Lajos 20 kor., Spett Gyula 20 kor., Kollányi Ferenc 20 kor., Karácsonyi János 20 kor., Karsch Lollion 10 kor., Kny Antal 5 kor., N. N., Kádár János, Hegedűs I., Huzella, Oláry Gy., Germán K., S. Hant, Köblös F.-né, Grósz Anna 2—2 kor., Povazsán J., Szilágyi G., Tarsoly és Risztó, Oláh Gy., özv. Schreyer Farkasné, Pongráczné 1—1 kor., Papp Anna 5 kor., Jézus nevében 10 kor., Vinkler Jozefa 6 kor., N. N. 20 fill., Mezey J. 4 kor., Óvári S.-né 5 kor., Csáthy I. 2 kor., Mertz J. 5 kor., Grünwald H.-né 3 kor., özv. Olasz Á.-né 2 kor., Mokos S. 2 kor., A. I. 1 kor., özv. Gremperger F. né 1 kor., N. N. 80 fill., N. N. 50 fill., Kugler és Andrányi 2 kor., Stettnerné 2 kor., Schenker Ella 2 kor., N. N. 44 fill., Nagyvárad Takarékpénztár 10 kor., Jánosváry A. 50 fill., Stankovits A. 50 fill., Harmathy Károlyné 2 kor., Des Echerolles Kruspérné 5 kor., Fleisz M.-né 2 kor., Kuchta E. né 1 kor., Andrányi Károly és Fiai 3 kor., Merész Lipót 2 kor., Vucskics Jenő 1 kor., Koszta I. 2 kor., dr. Schweiger E. 3 kor., dr. K. A. 1 kor., ifj. Kozák J. 2 kor., O. A. 1 kor., dr. Mayer 2 kor., Papp J. 2 kor., dr. Imrik G. 10 kor., Piacsek S. 2 kor., G. Lajos 1 kor., Halmy I. 1 kor., Piacsek S.-né 1 kor., Piacsek Testvérek 1 kor., dr. Vucskics Gyula 9 kor. 6 fillér.

* **Titokzatos haláleset.** A mezőtelegdi előjáróság jelentette a nagyvárad ügyészségnek, hogy *Kabáláspatakon* tegnap reggel a lakáiban halva találták Tuss Miklósné. Az asszony egyedül volt otthon, mert a férje Dernán dolgozik. Azonnal vizsgálni kezdték a halál okát, de eddig semmi pozitív adatot sem

sikerült felszínre hozni. Az asszony testén semmi-
féle külső sérelem nyoma nem látható. A ház
udvarán azonban vérvomákat találtak. A rej-
télyes haláleset ügyében szigorú vizsgálat in-
dult meg, hogy büntény történt-e vagy pedig
az asszony önmaga vetett véget életének.

* **Könyvelőválasztás.** A szatmári Pol-
gári Takarékpénztár r.-t. igazgatósága, tegnap
tartott ülésében **Mertz Lászlót**, **Mertz János**
börkereskedő fiát, **könyvelővé** választotta meg.

* **Bozváry Magda öngyilkossága.**
Zavaros, zajos életnek akart véget vetni egy
ünnepelt artistanő, akinek nevét Pesten kapta
fel a szenzáció szele. **Bozváry Magda** neve
akkor lett ismertté, mikor Pesten rálőtt sze-
relmesére, dr. **Weiss** ezredorvosra. A buda-
pesti esküdtszék fektetette a zavart idagzetű,
exaltált nőt, kit féktelen szenvedélye a kaba-
rék rivaldája elé sodort. Itt Váradon a Bon-
bonniereben nem egyszer okozott rémületet
mulatás közben az éjjeli lumpoknak különös
viselkedésével. Hol revolver, hol mérge volt a z
ezüst csattos kis ridikülben s a rémes tréfák
sokszor lehűtötték a vigadók kedvét. Tegnap
éjjel aztán maga magával üzött vad tréfát **Boz-
váry Magda**: pezsgőzés után a kicsi browninggal
főbe lőtte magát. Sebe nagyon súlyos, de
életben maradásához azért van remény.

* **Öngyilkosság a pletyka miatt.** A
debreceni kórházba egy életunt leányt szál-
lítottak be tegnap **Ermihályfalváról**, akit a
gyilkos pletyka kergetett az öngyilkosságba.
Váncso Gizellának hívják a fiatal, tizenéves
éves leányt, aki **Ermihályfalván** **Deutsch Józ-
sef** kereskedőnél szobaleány volt. A leány
nagyon megtetszett **Virág Lajos** nagybőgősnak,
aki hevesen kezdett udvarolgatni a leánynak
és majd minden éjjel szerenádot adott neki.
A leány hiába utasította vissza a cigány udvar-
lását, az nem tágitott és az ablak alatt ezután is
csak szólt a zene. A faluban azután pletykálni
kezdtek az emberek és a rut pletyka nem hall-
gatott el, hiába tiltakozott a szerencsétlen
leány, sőt az önépeke alatt hozzátartozói is a
szemébe vágták, hogy a nagybőgős kedvese.
Emiatt a leány elkeseredett és sósavat ivott.
Súlyos sérüléseivel a debreceni kórházban
élet halál közt lebeg. A kihallgatáskor azt
mondta, hogy a rut, hazug pletyka kergette a
halálba.

* **Tűz az autó-garageban.** Tegnap
délután 11 óra után a **Mezei Mihály-utca** 1. sz.
szám alatt levő automobil-garageban tűz ütött
ki. Az idejekorán kivonult tűzoltóság a tüzet
hamar eloltotta. A tűz úgy keletkezett, hogy
a földön levő benzintartálynak benzines aljától
a talaj több helyen benzines lett s azt egy el-
dobott gyufaszál meggyújtotta. A tűz az oltás
következtében a gépkocsiban, körülbelül 3000
korona kárt tett. A rendőrség a vizsgálatot
megindította.

* **Elfogott kerékpár tolvaj.** Folyó év
szeptember elsején **Kajari Ödön** villanyszerelő,
panaszt tett a rendőrségen, hogy egy 150 ko-
rona értékű kerékpárját ismeretlen tettes el-
lopta. Ugyancsak október 23-án **Klein Zsig-
mond** tett hasonló panaszt. A rendőrség hosz-
szas nyomozás után elfogta a szenvedélyes ke-
rékpártolvajt **Juhász József** szeghalmi születésű
foglalkozás nélküli nap: számos személyében, ki
hasonló bűncselekmény elkövetése miatt csak
nem régen került ki a fogházból. **Juhászt** a
rendőrség letartóztatta s ellene a bűnvádi el-
járást folyamatba tette.

* **Esett! Valamikor messze, mikor még forró**
volt a lábunk alatt a barna aszfalt, akkor olvas-
tam ezt a rövid címeeskét egy nagyobb napi lap-
ban. Persze akkor az esőt vártuk és mikor bor-
zalmas melegek után megeredtek az ég csatornái,
akkor csak ez az egy szó szökött ki az emberek

összeszorult torkából: esett! És ma nevére, ör-
vendve üdvözlük az emberek az utcán egymást:

— Ni, esik a hó!

Az első hó! . . . A téli örömek kedves hir-
detője az idén nagyon soká váratott magára. Már
megijedtek a jó városiak, hogy nem lesz tél, nem
lesz jég. És a nők! . . . Az új cicák, boák, muf-
fok egyáltalán nem érvényesültek a barna sáros,
lucskos időben. De amilyen hirtelen jött, olyan
hamar el is ment. Két perc alatt vizes lett a
járda s csak fönn, a kupolák, tornyok aranyozott
tetején csillogott tovább az első hó. Ide lent ha-
mar sárrá lett és a nevető arcokat bosszussá
tette.

* **Megszűnt járvány.** A magyarországi
főszolgabíró tegnap jelentette az alispánnak,
hogy Venter községben megszűnt a vörheny
járvány. A főszolgabíró kéri az iskola megnyi-
tását.

* **Védekezés az árvíz ellen.** A Fehér-
Körös ármentesítő társulat tegnap terjesztette
be jelentését a tavaszi árvédelmi munkálatokra
vonatkozólag. A jelentésben a Fehér-Körös
minden partvédelmi megfelelő felügyelet alá
van beosztva. A mérnöki beosztáshoz járul
még a közigazgatási tisztviselők beosztása,
mely pár nap alatt meg fog történni, úgy
hogy egy esetleges áradás már teljes készen-
létben fogja találni a hatóságokat.

* **Talált tárgyak.** Találtak egy pénz
darabot, egy kalptollat, egy téli férfi kabátot,
egy ridikült, 4 db bizonyítványt, egy téli nagy-
kendőt s a színházban egy esernyőt, egy férfi
nyakkendőt. Igazolt tulajdonosok jelentkezzenek
a rendőrség 9. sz. szobájában.

x **Vendéglő átvétel.** Van szerencsém a nagy-
érdemű közönséget értesíteni, hogy a **KIS PIPA**
vendéglőt átvettem és azt a saját nevem alatt tovább
vezetem. Számos látogatást kér **Karácsonyi József**.

x **Csodaszép friss csemegecsillók!**
Fajalmák Oriási tiróli maróni. Kétőz vő-
rösbor literre 36 kr. Fehér asztali és cse-
megeborok, a bank-szőlőből aszaborok
szegőborok a legolcsóbb árban kapható:
Mertz Nándor csemege- és borkereskedé-
sében, Körös-utca. Telefon 448. sz.

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel
akar vadászni, úgy fegyverét és patron szük-
ségletét szerezze be szakembertől, mert nem
mindegy az, hogy csak puska vagy patron le-
gyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő
által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat
félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert ren-
desen későn bájuk csak meg, ha ilyeneknek
felülünk. **Sauer-féle** fegyverek eredeti gyári
árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű
gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF**
puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir.
lőporárúda. Telefon 269. Nagyvárád Rákóczi-ut.,

x **Csillár és fémáru gyártási telep:**
Nagyvárád Iroda s raktár
Szt. János-u. 1. **Bémer-tér 3.**
Telefon 556. Készítik a legizlesebb kivitelben
modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy
petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizá-
lása; villamos motor, világítás és csengő
berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel **STERN**
ADOLF. 33

x **Ujévi imakönyvek, ifjúsági iratok, mesés**
könyvek, képeskönyvek, levélpapírok nagy választék
ban érkeztek **Benkő Arthur** könyv- és papírke-
reskedésének Rákóczi-ut 54. szám. TELEFON 870.

x **Ujévi!!!** cukorka nagyvásár **Aszó**
dinál **Kossuth-utca**. Szaloncukrok, figurák, csil-
lárok, diszek, ezer és ezer-féle édességek karácsony-
fára nagyban és kicsinyben kaphatók lesznek. Nagy-
várád, Sas-palota. Telefon 635. és **Cukorka**
királynál Kert-utca országos hírű karácsonyi cu-
korka vásár egyedül csak **Aszódinál**.

Tisztelettel értesitem Nagyvárád város és
Biharmegye nagyérdemű közönségét, hogy
az 1792-ik évben alapított

**ékszer-, arany- és ezüstmű üz-
letemet f. év december havában**

teljesen **ujjonnan berendezve** s a legkénye-
sebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve

nyitom meg a Bémer-téren

ujjonnan épülő özv. **Kolosváry Sándorné**
házában. — Jutányos árak, szolid kiszolgálás,
óriási választék. — Kérve a nagyérdemű kö-
zönség nagybecsű pártfogását. — Tisztelettel:

Kolosváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.

Ideiglenes helyiség Rákóczi-ut 5. Veiszlovits-
ház, az Orsolya zárda templomával szemben.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőim-
mel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy
az **őszi és téli szöveteim**

megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy
választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi
céggel felveszem a versenyt, ugyisint az előállí-
tásban is, ami a saját vezetésem alatt történik

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

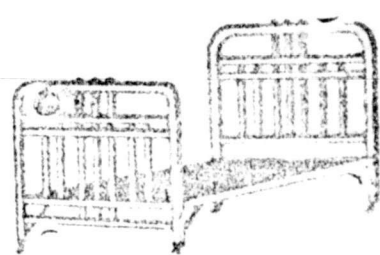
Nagyvárád, Szent János-utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra házánál szolgálok.

Telefon 11-41

Telefon 11-41

Vas és rézbutor

gyári raktári

Székényágy 3 matracca 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkariss 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárád, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Trobadour.

Vasárnap délután: Cigányszerelem, este:
Kegyelmes ur.

Trobadour. Verdi szépséges operáját óriási
siker mellett üjtotta fel a színház. A csü-
örtőki előadásán zúgó tapsviharral fejezte ki
a közönség az általános tetszést, amit a sze-
replők arattak. A gyönyörű operákat ma meg-
is néllik, amit bizonyára örömmel fogad a mű-
értő közönség.

A kegyelmes ur. A vasárnapi bemutató
foglalkoztatja most a Szigligeti színház vigjá-
teki személyzetét, Gutti Soma új bohózata, a
Kegyelmes ur a nagyváradi színpadon előre-
láthatólag sok derűs estét fog biztosítani. A
holnapi bemutató kivételesen 7 órakor kez-
kezdődik.

Ünnepi előadások. Holnap vasárnap délután félhét órakor mellett a »Cigányszerelm« kerül előadásra. Hétfőn, újév délutánján pedig a kedves »Pefeskei rőtárius« muatságos története fog lejátszódni, este pedig a »Kis gróf« megy. Jegyek az ünnepi előadásra már ma válthatók a nappali pénztárnál.

NYILTTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és díszüvegezési műintézet.

Üvegcsiszoló és tükör áruháza.

NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szíves figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok díszüvegezésék készítésére, művészies és egyszerűbb kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

IRODALOM.

A »Vasárnapi Ujság« december 24-iki számával együtt kapták meg az előfizetők a pompás kiállítású és gazdag tartalmu karácsonyi albumot, melybe legkiválóbb írónk írtak novellákat, irodalmi s egyéb cikkeket s ezekhez kiváló magyar művészek rajzoltak illusztrációkat. Különös érdekességei az albumnak: Mórca Zsigmond Aranyos öregek című kis darabja s a szép színes képmelléklet. A művészi színes címlapot Hermann Lipót rajzolta. A karácsonyi szám maga is igen szép és gazdag tartalmu: Kacsányi Ödön rajzolt bele alkalmi képet s ezenkívül bemutatja a szám képekben a főváros ujjaalakitott tanácsának tagjait, Ferencz Ferdinánd trónörökös látogatását Stefánia hercegnőnél Oroszváron, II. Sándor cár szobrának pályanyertes mintáját, a Mücsarnok kiállításának feltűnőbb képeit stb. Szépirodalmi olvasmányok: Kaffka Margit regénye, Kazár Emil és Vajda Ernő novellája, Harasethy Lajos és Kárpáti Aurél versei stb. Egyéb közlemények: Gróf Vay Péter cikke (képekkel) japáni házáról, tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A »Vasárnapi Ujság« előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a »Vasárnapi Ujság« kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.)

Bosnyák földön. Nemcsak tárgyánál és tartalmánál, de kiállításánál fogva is méltó fel-tűnést kelt karácsonyi könyvpiacunkon dr. Eöttevényi Nagy Olivér kassai jogakadémiai tanárnak, a közismert nemzetgazdasági és jogtudományi írónak »Bosnyák földön« című munkája, melyben az annektált tartományok történelmi adataival, közjogi helyzetével, belügyi és közigazgatási szervezettel, közgazdasági berendezkedésével, társadalmi és vallási viszonyaival és kulturájával ismerteti meg a magyar olvasóközönséget. Reánk magyarokra széles e házában különösen nagy fontossággal bír a műnek bő közgazdasági tájékoztatása, mert ipari és kereskedelmi tekintetben a műben lefektetett irányelvek alapján a magunk számára kell meghódítani ezt a föl-

der, melynek kihasználására és gyümölcsöző igénybevételére több európai nemzet is pályázik. A nevezett mű élvezetes és vonzó olvasmány az olyanok számára is, kiket csak a keleti élet színpompás világa érdekel s a bizarr, hegyes-völgyes tartományok turisztikai szépsége vonz. A vaskos kötet 20 műlappal, melyek remek vidékeket és néprajzi jeleneteket ábrázolnak és Szabó Aurél e célra rajzolt stilszerű fejléceivel és záród szeivel ékeskedik, a »Mósonvármegye« hirlap könyvnyomdájában jelent meg és ára 4 korona. Megrendelhető a kiadó cégnél Magyaróvárott.

EGYESÜLETEK.

A Fehér Kereszt feloszlata. A Fehér-Kereszt egyesület 1912 január 7-én d. e. 11 órakor közgyűlést tart, melyről az egyesület tagjait ezúton értesít m. A közgyűlés tárgya: az egyesület feloszlásának kimondása és vagyonának hováfordítása. Nagyvárad, 1911. dec. 24. Rimler Károly elnök.

TÁVIRATOK.

Kina köztársaság.

London, dec. 29.

(Saját tudósítónktól.) A békekonferencián a köztársaságiak többségben voltak és győzelemre juttatták ügyüket. A köztársaság élére megválasztották az elnököt.

A berlini mérgezés.

Berlin, dec. 29.

Tegnap azt hitték, hogy a hajléktalanok menhelyén a megbetegedések megszűntek, de az éjjel többen megbetegedtek s a betegek közül ketten meghaltak. A menedékház egyik hivatalnokai megbetegedett, de nem haltól, hanem ijedségtől.

Kirabolt posta.

Budapest, dec. 29.

(Saját tudósítónktól.) Réc-város posta-hivatalába ismeretlen tettesek behatoltak és kifosztották a pénzesfiókokat. A betörőket az éjjeli őr megzavarta. Az elvetemedett emberek az őrt agyonverték. A tetteseket keresi a rendőrség.

Feldarabolta a vonat.

Déva, dec. 29.

(Saját tudósítónktól.) Krisán Mihály a körösbánlakai főszolgabírósnál megnyert egy pört és e fölött annyira megörült, hogy egy korcsmában mértéktelelenül leitta magát. Hazafelé menve a vasuti sineken elaludt s a vonat darabokra vagdalta.

Szerelmi dráma.

Madrid, december 29.

(Saját tudósítónktól.) Armedilóban véres szerelmi dráma történt. Calvo nagybirtokos elakart venni egy leányt, akinek anyja meglagadta a házassághoz való beleegyezést. Amikor Calvo megtudta, hogy az anyja leányát Argentiniába akarja küldeni, agyonlőtte az anyát, súlyosan megsebesítette a leányt s azután öngyilkos lett.

Felmentett gyárosok.

New-York, december 29.

(Saját tudósítónktól.) Blanck és Hartis bluzgyárosokat, akiknek gyárában az idén 147 munkásnő elégett, a törvényszék felmentette a vélkes gondatlanság vádjá alól.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.

(Folytatás)

33

Es ha olyan lesz az eredmény, amilyenek én gondolom, akkor ne jőj többé azon helyre, hol Rechteren grófné tartózkodik.

Te mehedsz ahová akarsz, a világ nyitva előtted.

De én hova fordulhatnék?

Nincsenek szülőim, kiknek házában, bármily szegény legyen is, a leány mindig alkalmas menedékházat találhat; nincsenek barátaim, kik engem befogadnának.

Nem, Miksa! ha kényszeritenél, hogy e házat elhagyjam, ... akkor nem tudom, merre kellene lépteimet irányoznom!

Bár mennyire igyekezett is Helén nyugodtan beszélni, hangja reszketett és szeméi, melyeket kéréleg irányozott jegyesére, keserű könyekkel voltak tele.

— Tehát ennyire jutottunk! — kiáltott fel Miksa. — Ennyire vitt minket atyám szigorúsága!

... De te miért veted alá magadat? Miért, oh Helén! miért nincs bátorságod az ő ellenzése dacára is boldoggá lenni.

— Egy atya ellenzése dacára nem lehet boldoggá lenni. Oh kérlek, Miksa! igérd meg...

— Nem, semmit sem ígerek. Megyek Randtenbe és atyámnak szívéhez szólok.

Edes anyám meghalt; őt e szerencsétlen gazdagság idő előtt sirba vitte. Mi is áldozatai legyünk e? ... Harc nélkül legalább nem!

Helén mélyen felsóhajtott. O nem csalódhatott kma kísérlet eredményében, melyet Miksa még egyszer megtenni akart.

O jobban ismerte a bárót, mint Miksa, ki előtt az anya atyjának képét mindig bizonyos dicsfényvel vette körül, melyben a tisztelt férfinak még gyöngeségei és hibái is kiváló tulajdonoknak látszottak. Azt is jobban tudta, mint Miksa maga, mily uraimat gyakorolt fölötté atyja és meonyire szükséges volt neki minden dolgában az atyai beegyezés, hogy boldog lehessen. De nem akarta ismételní baljósát, hanem csak így szólt:

— Menj tehát, Miksa! és legyen veled az Isten.

Mikor fogsz elutazni?

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapesten

A gabonatőzsdén tegnap változatlan volt az irányzat.

Határidők zárlata:

Áprilisi buza (1912)	—	—	11.72
Áprilisi rozs	—	—	10.26
Áprilisi zab	—	—	9.65
Májusi tengeri (1912)	—	—	8.51

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

A VILÁG LEGJOBB TEÁJA

Az angol király szállító!

Különlegesség:

„Kingdom Blend“

Az angol király five o'clock teája.

UNITED TEA COMPANY LONDON

A valesi herceg szállító!

Az „U.K.“ teák.

módfelett kiadásak és zamatosak.

Főraktár: Janky Antal utódánál.

Meghívó.

A Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet 1912. január hó 14-én délelőtt 11 órakor saját helyiségében (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) a

évi rendes közgyűlését,

melyre a tagok tisztelettel meghívottnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése s annak kapcsán az 1911. évi zárszámadások tárgyalása, továbbá az igazgatóság és felügyelő bizottság felmentvénye feletti határozathozatal.

2. A felszámoló 1909—1911. évi XIV. évtársulat törzsbetéteire eső nyeresémosztalék megállapítása.

3. A felszámoló 1909—1911. évi XIV. évtársulat betétei és nyereség-osztalék kifizetési idejének megállapítása.

4. Esetleges indítványok.

Nagyvárad, 1911. december hó 28.

Az igazgató-ág.

A felügyelő bizottság jelentése, valamint az évi mérleg a szövetkezet üzleti helyiségében a tagok által megtekinthetők.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

A Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete r.-t. sertéshizlalo telepen

kövér sertések

naponként reggel 6 órától, d. u. 6 óráig egyenként is a

napi árakon kaphatók.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke : 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámlított váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és földbirtokokra.

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK ÉS SEGÉLY-SZÖVETKEZET.

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1912 január 1-én megnyitja

17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez úton felhívja Nagyvárad város és Biharmegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszés szerinti száma törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenként 1 korona fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelnek, keresetnek és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

a) a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;
b) ingatlanokra;
c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
d) megfelelő kezesség mellett váltóra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenként 50 fillér beíratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetéti könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíttatnak. *A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.*

A belépni szándékozók felkéretnek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1911. december hó.

Tisztelettel

A Polgári takaré- és segélyszövetkezet igazgatósága.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévay-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 » francia szájviz	25 »
1 » száj szagtalanító	50 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »
1 » Thymol »	20 »
1 » Stomatol »	20 »
1 » téglés Odontin fogpaszta	55 »
1 drb Odontin betét	85 »
1 üveg Pixavon	98 »
1 üveg Bay Rum	85 »
1 » Vera Viollette brillantia	80 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »
1 » folyékony brillantin	50 »
1 » valódi dió olaj	15 »
1 » » » kivonat	75 »
1 drb bajuszkötő	15, 20 85 »

1 üveg Kerpel kézfinomító	38 kr.
1 téglés Margit krém	40 »
1 » Diana krém	65 »
1 drb Dianna szappan	65 »
1 dob Lechner puder	88 »
1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »
1 üveg amerikai petrol	50 »
1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »
1 fekete champos	12 »
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »
8 drb francia ibolya szappan	50 »
1 » Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 »
1 » » Speick szappan	28 »
1 » Windsor szappan	88 »
1 tubus kaloderma	28 »
1 » Beloderma kézfinomító	20 »
1 üveg téglés tejcrém	20 »

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 Gillette utánzatú borotva készülék	1 » 50 »
1 valódi serte hajkefe	70 »
1 dublé bajuszkéfe	20 »
1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 körömkéfe	05 »
1 surolókefe óriási	20 »
1 surolókefe kisebb	10 »
12 drb Royal angol cipő krém	96 »
1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 mtr vörös gumicső	60 »
Egy negyed Ko Brunz watta	85 »

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeuröken!

A legujabb

**alkalmi
cipők**

kaphatók

MOSKOVITS FARKAS és T^{SA} rt.

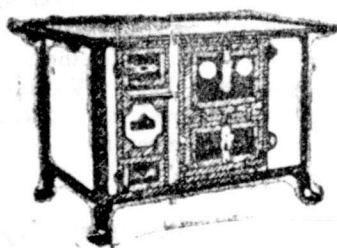
**Bémer-téri és Kossuth-utcai 5.
(Gyárépület) fiókjában. Telefon 687.**

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

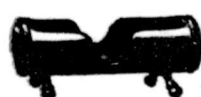
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben,

villany felvételei speciálitása
:- utólérhetetlen. :-

TARSOLY és RISZTÓ

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

különlegességek
vaskereskedésében

Minden vasárnap kirakat kiállítás.